

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเทศบาลเมืองหัวหินจัดเป็นศูนย์กลางการค้าและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เนื่องจากหัวหินเป็นเมืองชายทะเลที่สวยงาม และหาดทรายละเอียด มีสภาพแวดล้อมที่ดีอากาศร้อนแห้งเหมาะแก่การเป็นที่พักผ่อนและตากอากาศ ด้วยระยะทางที่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร ไปมาสะดวก จึงทำให้หัวหินเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างประเทศ ปัจจุบันยังเป็นที่แปรพระราชฐานที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ด้วยกาที่หัวหินเป็นเมืองท่องเที่ยวชายทะเล มีความโดดเด่นในด้านภูมิทัศน์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวมาตั้งแต่อดีต ซึ่งเป็นเสน่ห์ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวมายังหัวหินเป็นจำนวนมาก เมื่อการคมนาคมขนส่งทางบกเข้าถึงชุมชนสะดวก การเจริญเติบโตและการขยายตัวของเมือง ทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและประชากร หัวหินจึงมีบทบาทเป็นศูนย์กลางพาณิชยกรรมการค้าและการบริการ โดยเฉพาะย่านตลาดจัตุรไทยที่มีบทบาทในการให้บริการด้านต่างๆ เช่น การค้าและที่พักรองรับนักท่องเที่ยว ประกอบกับเป็นสถานที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและความสำคัญทางประวัติศาสตร์ มีที่ตั้งของตลาดสดเป็นศูนย์กลางของชุมชน พื้นที่โดยรอบตลาดถูกพัฒนาเป็นร้านค้าตึกแถว ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ของเทศบาลเมืองหัวหิน และพื้นที่บริเวณนี้ได้กลายเป็นย่านพาณิชยกรรมที่สำคัญของเมืองหัวหินตั้งแต่นั้นมา

ย่านตลาดจัตุรไทย เป็นย่านที่มีพัฒนาการซึ่งถือเป็นย่านพาณิชยกรรมสำคัญของเทศบาลเมืองหัวหิน ที่ประกอบด้วยย่านตลาดการค้า ย่านพักอาศัย วัด สถานที่ราชการ โรงแรมและที่พักนักท่องเที่ยว และสถานที่ให้บริการต่างๆ ฯลฯ ปัจจุบันย่านการค้ามีกิจกรรมที่คึกคักหนาแน่นไปด้วยอาคารตึกแถว จากความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมที่ผ่านมา ทำให้การขยายชุมชนเป็นไปอย่างรวดเร็ว ความคึกคักของกิจกรรมและความสะดวกทางการคมนาคม ทำให้เกิดความคับคั่งของการจราจร เป็นย่านคนเดินเท้าที่ต้องการความต่อเนื่องและเชื่อมโยงที่สะดวกปลอดภัยและเส้นทางเดินสู่ชายหาดที่เป็นที่หมายตาทางธรรมชาติ มีการใช้พื้นที่บนถนนและทางเดินเท้าเป็นที่วางขายสินค้า การรุกล้ำพื้นที่เพื่อธุรกิจการค้า จนเกิดความเสื่อมโทรม ความไม่เป็นระเบียบและสร้างปัญหาการจราจรให้กับพื้นที่ นอกจากนี้การใช้พื้นที่ของย่านมีความหลากหลายและมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงต่อเนื่องกัน โดยเฉพาะการค้า การบริการ และการพักอาศัย ซึ่งถือเป็นบทบาทหลักของย่าน โดยมีการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพ มีระเบียบ มีแรงดึงดูดและน่าสนใจเข้ามาในพื้นที่

ความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม ขาดระเบียบและขาดประสิทธิภาพในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ทำให้ย่านศูนย์กลางของเมืองหัวหินมีสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีเท่าที่ควร การพัฒนาพื้นที่ย่านตลาดจัตุรไทยจึงเป็นการปรับปรุงย่านพาณิชยกรรมของศูนย์กลางเมืองหัวหิน เพื่อเพิ่มศักยภาพและพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเมือง และคุณภาพชีวิตทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคมของคนในชุมชนให้ดีขึ้น

ภาพที่ 1.1 ภาพถ่ายทางอากาศของชุมชนเมืองหัวหิน ปี พ.ศ. 2547

ภาพที่ 1.2 สภาพชุมชนเมืองหัวหิน ปี พ.ศ. 2547

1.3.2 ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาในครั้งนี้คือการศึกษาสภาพพื้นที่ย่านพาณิชย์กรรม โดยพิจารณาและวิเคราะห์จากลักษณะทางกายภาพ ศักยภาพและปัญหาของพื้นที่เป็นหลัก ทั้งนี้การศึกษาค้นคว้าจะเป็นการสำรวจพื้นที่จริงในภาคสนาม โดยใช้หลักการของแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาประกอบการอธิบายปัญหา เพื่อเสนอรูปแบบในการพัฒนาและปรับปรุงลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ให้ดีขึ้น โดยมีขอบเขตการศึกษาด้านต่างๆ คือ

- ลักษณะทางกายภาพของชุมชนเมืองหัวหินในปัจจุบัน
- ลักษณะของปัญหาที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมต่างๆ ในย่านพาณิชย์กรรม เพื่อวางแผนทางการพัฒนาที่เหมาะสม
- การออกแบบเพื่อแก้ปัญหาความเสื่อมโทรมและการใช้พื้นที่ว่างไม่เหมาะสมให้เกิดความคุ้มค่า มีระเบียบและเกิดประสิทธิภาพ พัฒนาคุณภาพของสภาพแวดล้อมของชุมชนให้ดีขึ้น
- การสร้างความเชื่อมโยงของพื้นที่โดยรอบ โดยการปรับปรุงและสร้างความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่ โดยการพัฒนาทางเดินเท้า จัดเตรียมที่จอดรถที่เหมาะสม การขนส่งสินค้าที่เป็นระบบและแก้ไขปัญหาการจราจรในย่านศูนย์กลางของชุมชน

1.4 ขั้นตอนและวิธีดำเนินการศึกษา

1.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลในระดับพื้นที่ศึกษา ข้อมูลประเภทต่างๆ ได้แก่ ข้อมูลทางกายภาพ สังคม เศรษฐกิจ โดยแบ่งเป็นประเภทของข้อมูลได้ดังนี้

ข้อมูลปฐมภูมิ การสำรวจภาคสนาม การจดบันทึก สังเกตการณ์ ถ่ายรูปในพื้นที่ศึกษา การสัมภาษณ์จากผู้ที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลทุติยภูมิ การศึกษาค้นคว้าจากรายงานการศึกษาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

1.4.2 การสรุปข้อมูลจากการศึกษา นำข้อมูลต่างๆ มาจัดระเบียบทำการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปปัญหาทั้งหมด

1.4.3 การสังเคราะห์และสรุปปัญหาของพื้นที่ศึกษา

1.4.4 กำหนดความมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ของการออกแบบ

1.4.5 การจัดทำโปรแกรมการออกแบบ

- กำหนดแนวความคิดเบื้องต้นของโครงการ

- กำหนดแนวทางการออกแบบในเชิงคุณภาพ

1.4.6 การนำเสนอแนวทางในการออกแบบ เพื่อการพัฒนาในรูปแบบ 3 มิติ

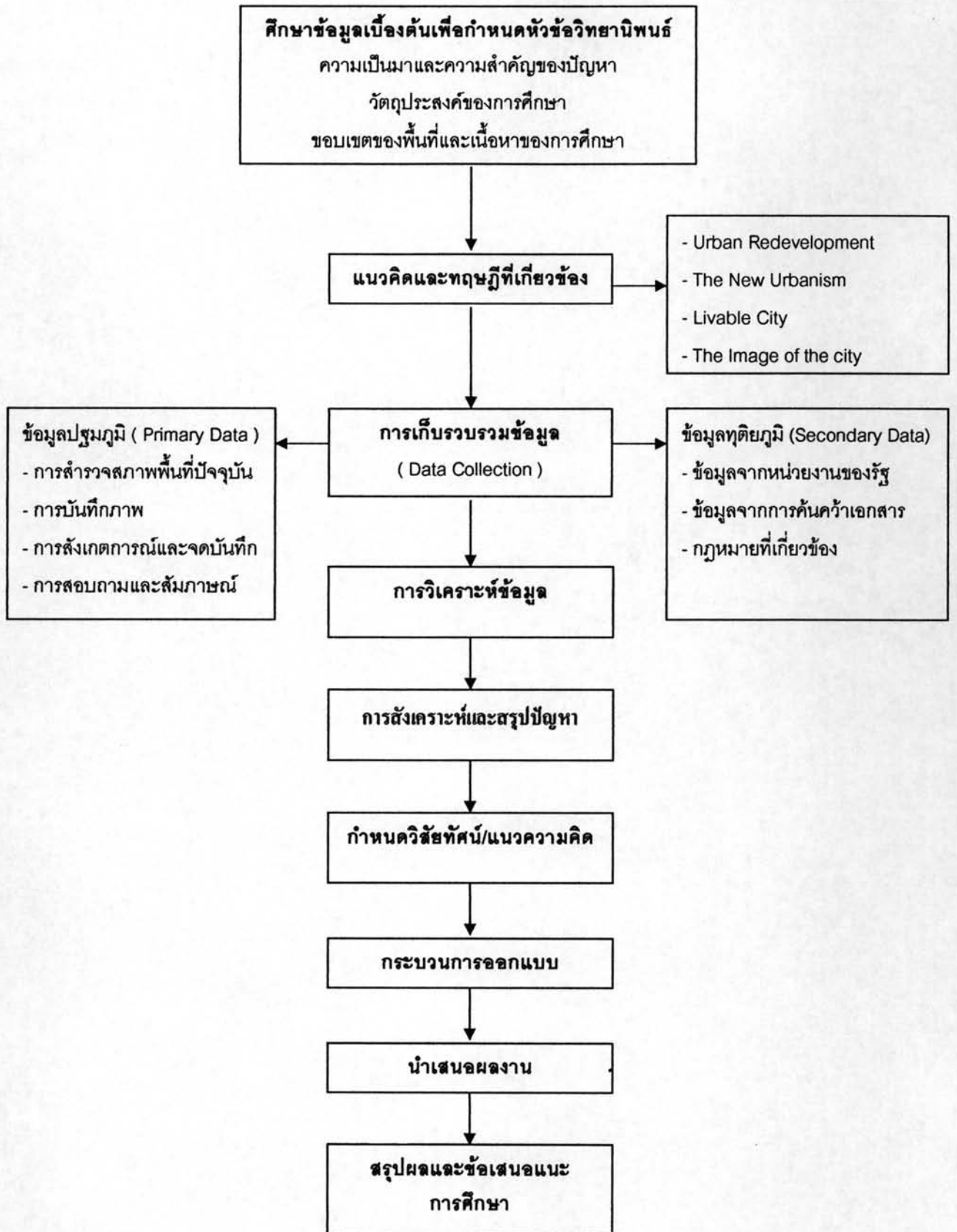
1.4.7 การสรุปผลการศึกษา และจัดทำรายงาน

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทราบถึงการสร้างความเข้าใจถึงลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ของชุมชนเมืองหัวหิน บทบาทของพื้นที่ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ปัญหาที่เกิดขึ้นจากกิจกรรม และปัญหาทางกายภาพที่มีอยู่ของพื้นที่ที่ควรได้รับการพัฒนา ตลอดจนนโยบายของหน่วยงานปกครองท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาย่านพาณิชย์กรรมในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน

1.5.2 ได้มาซึ่งรูปแบบในการพัฒนาย่านพาณิชย์กรรมของชุมชน ในการสร้างตัวอย่างภาพรวมของพื้นที่
ในลักษณะ 3 มิติ โดยใช้การออกแบบตามหลักวิชาการการออกแบบชุมชนเมืองที่ดี และมีความสอดคล้อง
เหมาะสมกับชุมชนเมืองหัวหินในทุกๆด้าน

1.5.3 ผลที่ได้จากการศึกษา สามารถนำไปเป็นกรณีตัวอย่างในการพัฒนาย่านพาณิชย์กรรมของชุมชน
เมืองอื่นๆที่มีลักษณะและความต้องการที่คล้ายคลึงกันได้

แผนภูมิที่ 1.1 การสรุปขั้นตอนในการดำเนินการศึกษา